

Συμβούλιο της Επικρατείας: 164/1984 Τμ. Α'

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΚΣΤ' 1984, σ. 357

Περίληψη: Ναυτικό ατύχημα θεωρείται και η νόσος που προήλθε επειδή η εργασία εκτελέσθηκε κάτω από εξαιρετικές και όχι κανονικές συνθήκες οι οποίες υπήρξαν η κυρία αφορμή της εκδήλωσης ή ανάπτυξης της. Οι Υγειον. Επιτροπές είναι αρμόδιες να αποφαινούνται αν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ παθήσεως ή βλάβης και της ως άνω νόσου και δεσμεύουν αν είναι αιτιολογημένες. Αρμοδιότης του Δ.Σ. και της Αναθεωρητικής Επιτροπής του ΝΑΤ. Περίπτωση καρδιακής παθήσεως.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: κ. ΧΡ. ΦΑΤΟΥΡΟΣ

Εισηγητής: κ. ΑΓΓ. ΘΕΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος: κ.κ. Β. Σοϊλές, Χρ. Χριστοδουλάτος

Επειδή, στο άρθρο 29, παρ.3 του ν. 3170/1955 (76), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 12 του ν. 4502/1966 (54) ορίζεται ότι χορηγείται σύνταξη ατυχήματος: "Α. Εις ναυτικόν καθιστάμενον απολύτως ή σχετικώς ανίκανον συνεπεία ατυχήματος επελθόντος εν τη ναυτική εργασία ή προκληθέντος εξ αφορμής αυτής, υπό τας ακόλουθους προϋποθέσεις: α)... β)...". Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, ως ατύχημα με αφορμή τη ναυτική εργασία που παρέχει συνταξιοδοτικό δικαίωμα, θεωρείται και η νόσος η οποία προήλθε όχι από τη φυσιολογική βαθμιαία εξασθένηση του οργανισμού του ναυτικού, εξαιτίας της εργασίας που παρέχει αυτός κάτω από ομαλές συνθήκες, αλλά επειδή η εργασία αυτή εκτελέσθηκε στη δεδομένη περίπτωση κάτω από εξαιρετικές και όχι κανονικές συνθήκες, οι οποίες υπήρξαν η κυρία αφορμή εκδήλωσης ή ανάπτυξης της νόσου ή επιδείνωσης αυτής (Σ.Ε. 4254/83, 1714, 2987/78 κ.α.). Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 12, παρ. 6 του ίδιου ν. 4502/1966 (αρθρ. 29, παρ.6, ν. 3170/1955) και του άρθρου 42, παρ. 1-2, του ν. 3170/1955, οι υγειονομικές επιτροπές του ΝΑΤ είναι αρμόδιες να αποφαινούνται αιτιολογημένα, από ιατρικής πλευράς, για την ικανότητα του ασφαλισμένου να εργασθεί και, ιδιαίτερα, εάν υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παθήσεως ή βλάβης η

οποία διαπιστώνεται και του βεβαιούμενου ή πιθανολογούμενου ατυχήματος, με την παραπάνω έννοια αυτού (ΣΤΕ 2788/78, 1831/83). Στη συνέχεια, το Διοικητικό Συμβούλιο του NAT και σε δεύτερο βαθμό η Αναθεωρητική Επιτροπή αυτού, έχουν αρμοδιότητα να κρίνουν εάν η εργασία που για πρώτη φορά προκάλεσε ή επιδείνωσε την προϋφιστάμενη νόσο, εκτελέστηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση κάτω από εξαιρετικές και μη κανονικές συνθήκες (ΣΕ 1714/78, 3650/73 κ.α.) Τα υγειονομικά αυτά όργανα του NAT έχουν υποχρέωση να αιτιολογούν κατά τρόπο πλήρη τις σχετικές γνωματεύσεις των, οι οποίες δεσμεύουν τα ασφαλιστικά όργανα, όσον αφορά την εκφερθείσα ιατρική κρίση, εφόσον είναι ειδικά αιτιολογημένες (ΣΕ 4254, 1813/83, 654/79 κ.α.)

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση δέχεται τα εξής: ο αναιρεσίβλητος ναυτολογήθηκε ως Μηχανικός Γ' στο πλοίο ΙΛΕΝΑ την 1.9.1977. Ενώ το πλοίο βρισκόταν στο αγκυριβόλιο του ποταμού RIO ORYNOKO της Βενεζουέλας στις 17.12.1977 και αυτός εργαζόταν στο μηχανοστάσιο, παρουσίασε ζάλη και ταχυπαλμία. Του δόθηκαν οι πρώτες βοήθειες και ήταν σε δίαιτα, όταν στις 25.12.1977 παρουσίασε ισχυρούς πόνους στο στομάχι και πήρε φάρμακα. Ο γιατρός που τον εξέτασε την επόμενη μέρα διέγνωσε ότι υποφέρει από γαστρίτιδα και του σύστησε να επαναπατρισθεί. Στις 31.12.1977 ο αναιρεσίβλητος απολύθηκε λόγω ασθενείας. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα νοσηλεύθηκε από 13.1.1978 στο νοσοκομείο "ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ" με ανεπάρκεια της αορτικής βαλβίδας και κολπική μαρμαρυγή και στις 6.2.1978 υποβλήθηκε σε εγχείριση ανοικτής καρδιάς και αντικαταστάθηκε η αορτική βαλβίδα. Η Α/θμια Υγειονομική Επιτροπή με την 83/1980 γνωμάτευσή της αποφάνθηκε ότι ο αναιρεσίβλητος πάσχει από αντικατάσταση αορτικής βαλβίδας λόγω ανεπάρκειας αυτής και κολπικής μαρμαρυγής. Η ασθένεια αυτή εκδηλώθηκε με μορφή ταχυκαρδίας και μαρμαρυγής ενώ ο ασφαλισμένος εργαζόταν στο πλοίο και επιδεινώθηκε στη συνέχεια σε ανεπάρκεια με αποτέλεσμα την επέμβαση ανοικτής καρδιάς. Χαρακτηρίστηκε η ασθένεια αυτή απότοκος της εργασίας στο πλοίο και κρίθηκε ο αναιρεσίβλητος απόλυτα και διαρκώς ανίκανος σε ποσοστό 100% Η Δ/θμια Υγειονομική Επιτροπή με την 39/80 γνωμάτευσή της αποφάνθηκε ότι ο αναιρεσίβλητος πάσχει από την παραπάνω ασθένεια και γνωμάτευσε ότι αυτός έπασχε από ανεπάρκεια αορτής "επιπλακείσης υπό μαρμαρυγής των

κόλπων", για την οποία υποβλήθηκε σε εγχείριση αντικαταστάσεως βαλβίδας. Οι καταστάσεις αυτές απαιτούν μακριά περίοδο εξελίξεως, κατά την οποία συνήθως δεν παρουσιάζονται συμπτώματα, μέχρι τη στιγμή καταργήσεως της λειτουργικής ισορροπίας οπότε αποφασίζεται η εγχείριση. Επίσπευση της στιγμής ρήξεως της ισορροπίας επέρχεται μόνο μετά από σηπτικές καταστάσεις που επαυξάνουν τη βαλβιδική βλάβη. Κατέληξε η BYE στο συμπέρασμα ότι η νόσος προϋπήρχε και ότι πουθενά δεν εδραιώνεται η ύπαρξη συνθηκών επιδεινώσεως που να συνδέονται με την εργασία του στο πλοίο και ότι η δεκαήμερη καθυστέρηση της νοσηλείας του δεν άλλαξε σε τίποτα την ένδειξη της εγχειρήσεως. Κρίθηκε, τέλος, ο αναιρεσιβλήτος απόλυτα και διαρκώς ανίκανος για το ναυτικό επάγγελμα. Το Διοικητικό Συμβούλιο του αναιρεσειόντος Ταμείου με τη 12/1981 απόφασή του απόρριψε το αίτημα του αναιρεσιβλήτου για χορήγηση συντάξεως λόγω ατυχήματος και του έδωσε σύνταξη με τις διατάξεις του ν. 1085/80 "περί ελαχίστης ασφαλιστικής προστασίας", ενώ η Αναθεωρητική Επιτροπή Παροχών του NAT δέχθηκε την αίτησή του αναθεωρήσεως και χαρακτήρισε την πάθησή του ως ναυτικό εργατικό ατύχημα.

Επειδή, το δικαστήριο της ουσίας, αφού έλαβε υπόψη του ότι, κατά την κοινή πείρα, κατεξοχήν αίτιο επιδεινώσεως καρδιοπαθειών, της μορφής αυτής από την οποία έπασχε ο αναιρεσιβλήτος, αποτελεί η κοπιαστική εργασία κάτω από δυσμενείς συνθήκες, προ πάντων θερμοκρασίας, έκρινε ότι η γνωμάτευση της BYE, που περιόρισε το πιθανό αίτιο επιδεινώσεως της παθήσεως του ασφαλισμένου μόνο στις σηπτικές καταστάσεις, είναι πλημμελώς αιτιολογημένη και για το λόγο αυτό δεν δεσμεύει το δικαστήριο, το οποίο στη συνέχεια εκτιμώντας τις συνθήκες απασχολήσεως του αναιρεσιβλήτου κατά το χρόνο εκδηλώσεως της παθήσεώς του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επιδείνωση καταστάσεως της υγείας του οφείλεται σε εργατικό ατύχημα και απόρριψε την προσφυγή του αναιρεσειόντος Ταμείου. Εφόσον, όμως, το δικαστήριο της ουσίας έκρινε ότι η γνωμάτευση της BYE δεν είχε την ιδιαίτερα εξειδικευμένη αιτιολογία που απαιτεί ο νόμος, δεν μπορούσε να προχωρήσει και να κρίνει στη συνέχεια ότι η επιδείνωση της υγείας του αναιρεσιβλήτου οφειλόταν σε εργατικό ατύχημα, δηλαδή στις δυσμενείς συνθήκες εργασίας, αλλά ώφειλε να ζητήσει από το υγειονομικό όργανο νέα κρίση, με ιδιαίτερα εξειδικευμένη αιτιολογία, η οποία να

αναφέρεται στο εάν μεταξύ αφ' ενός της εργασίας, που εκτέλεσε ο αναιρεσίβλητος, κάτω από τις εξαιρετικές συνθήκες, τις οποίες δέχθηκε το δικαστήριο ότι συνέτρεχαν και τις οποίες έπρεπε με λεπτομέρεια να θέσει υπόψη του υγειονομικού οργάνου και αφ' ετέρου της ασθένειας της αντικαταστάσεως αορτ. Βαλβ. λόγω ανεπάρκειας αυτής και κολπικής μαρμαρυγής, που παρουσίασε ο ναυτικός κατά τη διάρκεια της εργασίας του, υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος, οπότε, σε καταφατική περίπτωση θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι η ασθένεια αυτού οφείλεται σε ναυτικό ατύχημα, εφόσον εκδηλώθηκε με αφορμή τη ναυτική εργασία. Για το λόγο αυτό, που βάσιμα προβάλλεται με την αίτηση αναιρέσεως, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί και η υπόθεση να παραπεμφθεί για νέα κρίση στο ίδιο δικαστήριο, γιατί χρειάζεται διευκρίνιση στο πραγματικό της μέρος.